

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Clinique de la Femme Enceinte
Zwangerschapskliniek

Informatiesessie voor toekomstige ouders

Het unieke avontuur van het leven met een baby

Dr. Luce Carouy
Kinderarts - UMC Sint-Pieter

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

Op het menu

- De baby, een relationeel en talig wezen
- Huilen: begrijpen en aanpassen
- De slaap van een baby
- Huiluurtje

De ontwikkeling van de zintuigen

- Aanraking: in de baarmoeder: 7-9 weken: rond de mond, 20 weken, het hele lichaam (haptonomie)
- Ruiken en proeven: 12 weken, smaakpapillen

De ontwikkeling van de zintuigen

- Gehoor: 24 weken: het oor; waarneming later
- Zicht: 20 weken, opening van de oogleden
- Zicht na de geboorte: beperkt gezichtsveld, ideale kijkafstand: 25-40 cm

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

De moederstem: een gerichte stem

- 1980: we weten dat de stem van de moeder in de baarmoeder wordt gehoord
- Wat de baby hoort, is herkenbaar maar verschillend (overdracht via vloeistof en lucht)
- Regelt de aandacht van baby's

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Kenmerken van de moederstem

De spraak tegen een baby heeft specifieke prosodische kenmerken:

1. De toon is een octaaf hoger en de stem melodieuzer
2. Geluiden worden in een regelmatig ritme georganiseerd
3. Vereenvoudigde en herhaalde woorden
4. Klanknabootsingen
5. Klinkerverlenging en -modulatie
6. Duidelijk aangeven van het einde van zinnen
7. Geeft de baby een stimulans en ruimte om te praten: beurtelings praten

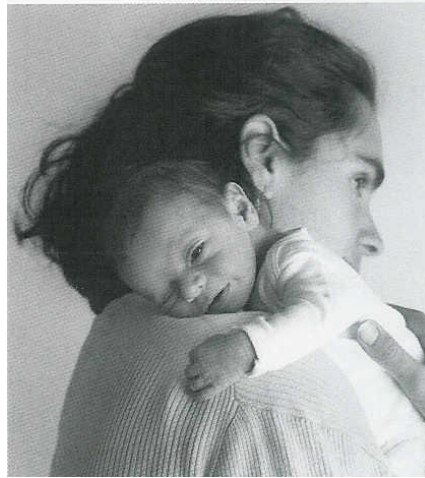
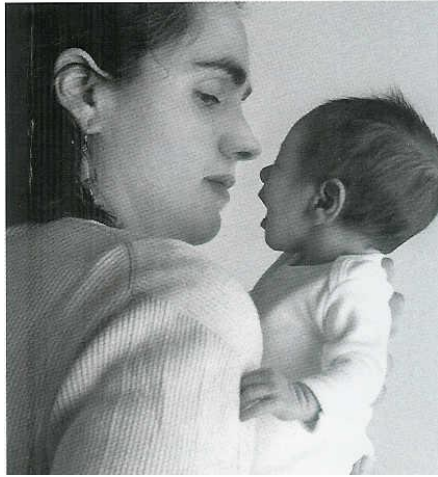
Brazelton en de vaardigheden van de baby

- Elke baby heeft zijn eigen temperament, vaardigheden en kwetsbaarheden.
- Via observatie kunnen we zijn vermogen tot interactie of zelfbescherming identificeren.
- NBAS: **N**eonatal **B**ehavioral **A**ssesment **S**cale
- Observatie-instrument, geen kwantificeringsschaal
- Duur van het onderzoek: 20 tot 30 minuten
- Duur van de analyse: 15 min. voor een ervaren onderzoeker; 45 min. in het begin

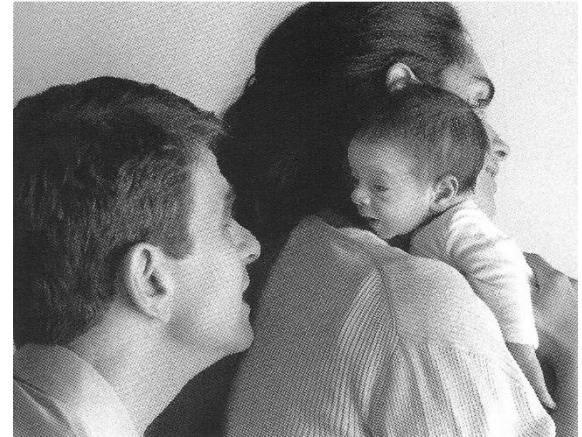

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Rustig wakker zijn, een moment van communicatie

en interactie...

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

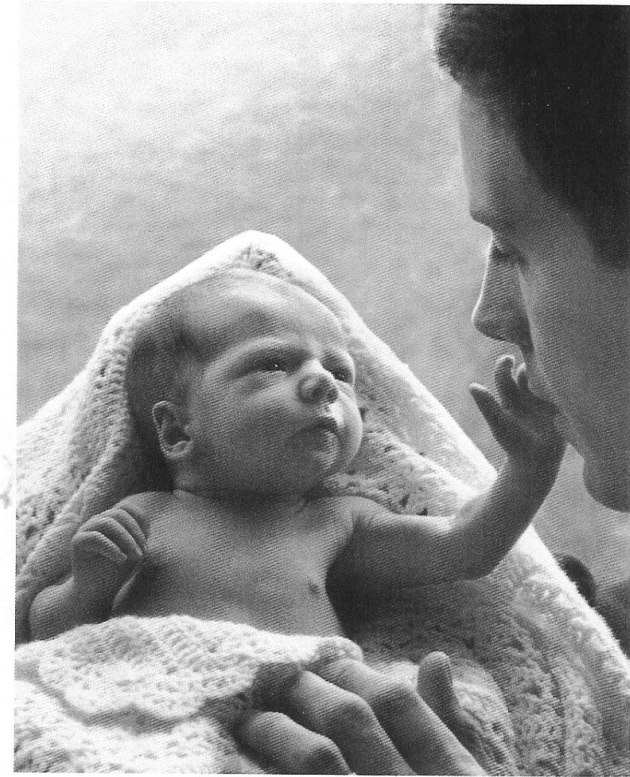
CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Communiqueert

Ogen open

Aandachtig en expressief

Glimlacht

Nouveau-né tendant le bras pour explorer le visage de son père.

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Baby's zijn talige wezens

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Huilen: begrijpen en aanpassen

- Huilen = weerspiegeling van een normaal ontwikkelingstraject
- Huilen is geen teken van ziekte, maar een signaal om interactie op te starten.
- Naargelang de cultuur en opvoedingsstijl al dan niet beschouwd als normaal
- Vaker en intenser huilen gerelateerd aan minder nabijheid en respons
- Verbetert vanzelf tussen 4 en 9 maanden

Huilen: waarom?

- Basisbehoeften: warmte, kou, luier verschonen, ongemak
- Triggeren van de borstvoeding
- Onrustige slaap
- Huiluurtje
- Honger
- Spijsverteringsstoornissen, 'krampjes', 'reflux'
- Pijn, ziekte
- Overstimulatie
- Scheiding
- Verlies van houvast, herkenningspunten
- Relationeel probleem
- Uitgeputte moeder
- Hevige baby

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

A Ainsworth
Winnicott

Klein

Ciccone

Golse

Haag

Bick

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

Wat gaat er
om in zijn
hoofd?

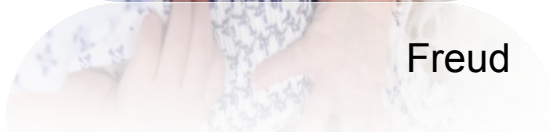
Stern

Soulé

Bion
Brazelton

Freud

Dolto

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Dagboek van een baby

Wat je kind ziet, voelt en beleeft

Daniel N. Stern

- Intiem dagboek van een baby vanaf de geboorte tot 4 jaar.
- Antwoorden op de vragen die iedereen zich stelt over het innerlijke leven van een klein kind.
- Vanaf hun eerste blikken en eerste contacten voeden baby's zich met hun directe ervaringen en die van de mensen om hen heen om hun innerlijke wereld te ontwikkelen.
- Vanaf de geboorte gaat de baby de wereld verkennen.
- De rol van ouders is om hun kind in zijn eigen tempo te begeleiden bij deze ontdekkingsstocht.

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Een verhaal over huilen

Dagboek van een baby: D. Stern

- Als we boosheid bespeuren in het gehuil van een baby, zullen we reageren met boosheid of schuldgevoel.
- Als we er verdriet in bespeuren, zullen we meeleven en ons medeleven uiten.

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

Een verhaal over huilen

Dagboek van een baby: D. Stern

Het is precies deze interpretatie die je belangrijkste leidraad zal zijn in je houding ten opzichte van je baby en die hem zal helpen vertrouwd te geraken met zijn eigen ervaring.

Het is jouw interpretatie die hem helpt om te definiëren wat hij voelt, om zijn wereld te structureren.

Je baby geruststellen: alle zintuigen spelen een rol

- Zicht: zacht licht, blik
- Geur: geur van moeder (knuffel), moedermelk
- Gehoor: ademhaling, stem, zachte woorden
- Aanraking: geborgenheid, samenzijn, veiligheid, nabijheid, massage
- Bewegingen: dragen, wiegen, baden, wandelen
- Smaak: zoet

Troosthandelingen

- Gezicht
- Gezicht en stem
- Hand op de buik
- Armpjes vasthouden
- In de armen nemen
- Wiegen
- Inbakeren
- Fopspeen of borst (als mama)

De slaap van een baby

- Moeilijke nachten = reden voor pediatrische consultaties van 4 maanden tot 4 jaar
- Op welke leeftijd de ouders langsgaan met hun kind, hangt meer af van hun geduld en hun tolerantie voor slaaptekort dan van de toestand van hun kind
- Klachten: 1. Moeite met in slaap vallen
2. Meerdere keren wakker worden 's nachts
3. Samen slapen tot?
- Slaapagenda

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

De slaap van een baby

De invloed van cultuur op de slaapverwachtingen van ouders voor hun kind

“Vergeleken met veel andere culturen is onze cultuur voorstander van de waarde van onafhankelijkheid.”

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

De slaap van een baby

Drie belangrijke punten:

1. Slaap is absoluut levensnoodzakelijk.
2. Slaapstoornissen zijn uitzonderlijk gerelateerd aan een organische of hersenaandoening.
3. Slaapstoornissen bij kinderen worden niet behandeld met slaappillen.

Functies van de slaap

- Herstel van mentale en fysieke vermoeidheid (slaap = homeostatische respons)
- Ontwikkeling/rijping van het centrale zenuwstelsel
- Rol in het leren (respectieve rol van elke fase? Complementaire rol?) en geheugen
- Eiwitsynthese
-
- Kunnen variëren met de leeftijd
- Verbanden met de afscheiding van hormonen: GH (= groeihormoon), melatonine, cortisol ...

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Soorten slaap

TRAGE SLAAP = N-REMSLAAP
(NON-RAPID EYE MOVEMENTS)

Afname: HF – AF – BD – t°
Geen oogbewegingen
Verminderde maar behouden
spierspanning
Lichte en diepe TS

75 -80% van een nacht

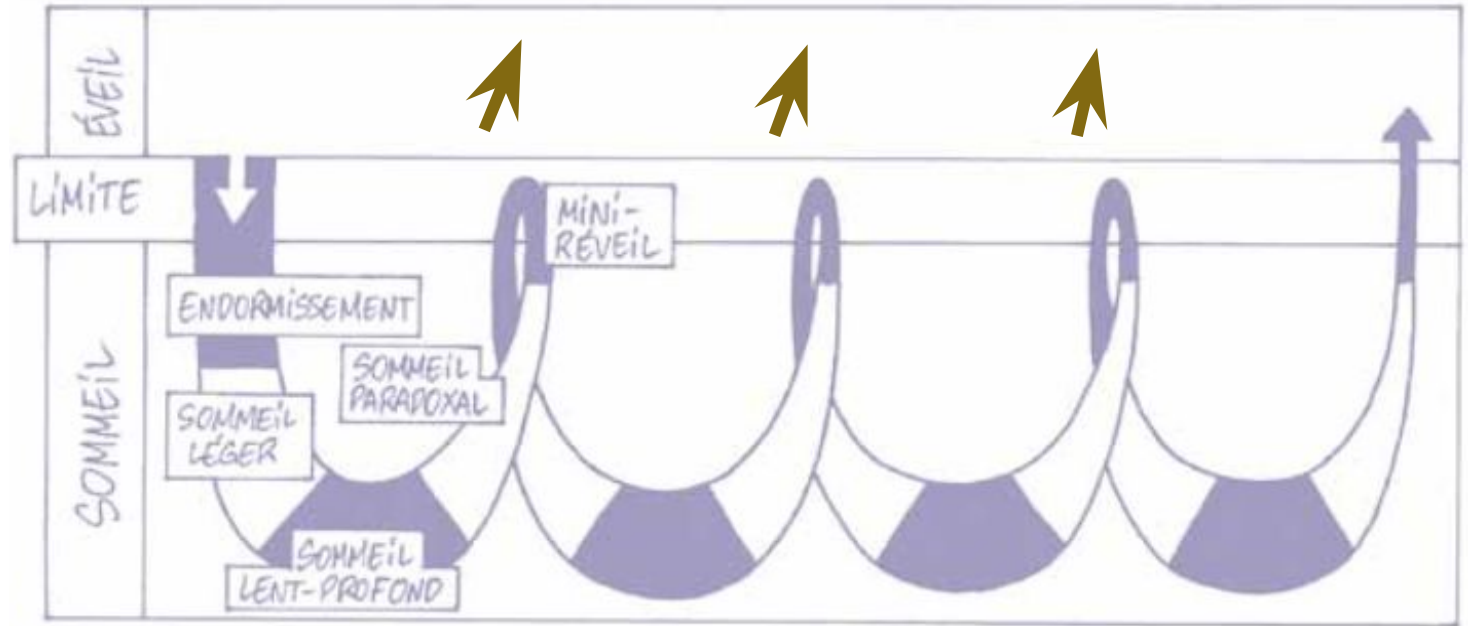
PARADOXALE SLAAP = REMSLAAP
(RAPID EYE MOVEMENTS/SNELLE
OOGBEWEGINGEN)

Toename: HF – AF – BD
(onregelmatig)
Snelle, gedesynchroniseerde
hersenenactiviteit
Wegvallen van de spierspanning

20-25% van een nacht

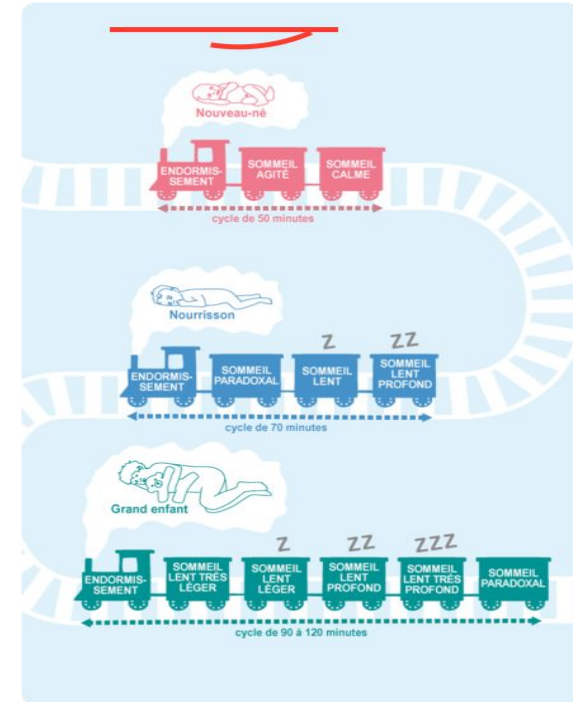
CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

Kwestie van timing

- **Pasgeborene**
- **Duur van een cyclus: 45 minuten**
- **Onrustige slaap: 50-60%**
- **Volwassene**
- **Duur van een cyclus: 90-120 minuten**
- **Rustige slaap: 75-80% van een nacht**

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

De slaap van een baby

- *Rustige slaap* (= diepe, trage slaap bij volwassenen):

De baby beweegt niet, is weinig expressief en vaak bleek.

Er zijn geen oogbewegingen en de ademhaling en hartslag zijn traag en regelmatig.

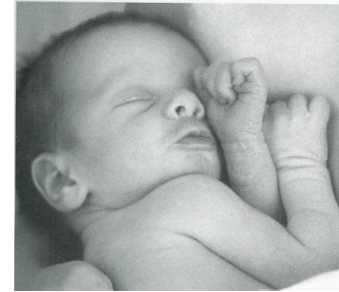
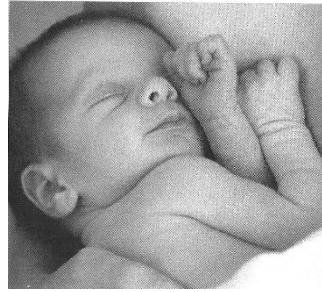

Duur per cyclus: 20 minuten

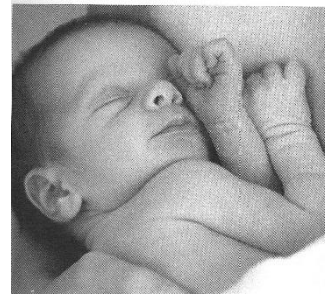

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Opgekruld, kalm
Geen bewegingen
Niet expressief
De ogen bewegen niet achter de oogleden
Regelmatige en stille ademhaling

Moeilijk te wekken

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

De slaap van een baby

- *Onrustige slaap* (= de paradoxale slaap bij volwassenen):

Baby vertoont een hele reeks bewegingen,
zijn gezicht is heel expressief.

Hij heeft oogbewegingen.

Zijn ademhaling is onregelmatig en zijn hartslag
versnelt

- Duur per cyclus: variabel (10 tot 45 min.), gemiddeld 25 minuten

Onrustige slaap

1. Overvloedige lichaamsbewegingen (vingers, tenen, armen, benen, strekken);
2. Oogbewegingen onder de oogleden, soms ogen open maar lege blik;
3. Knorren,
4. Zeer expressief gezicht (vreugde, glimlachen; maar ook angst, verdriet, afkeer, woede)
5. Helemaal rood maar lage algemene spierspanning (slap)

Onrustige slaap

- Niet verwarren met ontwaken

Een kind dat zich uitrekt, gaapt, huult, zijn ogen opent, kan nog steeds heel goed slapen.

Onrustige slaap leren herkennen en respecteren

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Lijkt te slapen, ontspannen en slap (bedrieglijk!)

Bewegingen, schokken

Glimlacht of huilt

Ogen bewegen achter de oogleden

Onregelmatige ademhaling

Makkelijk te wekken

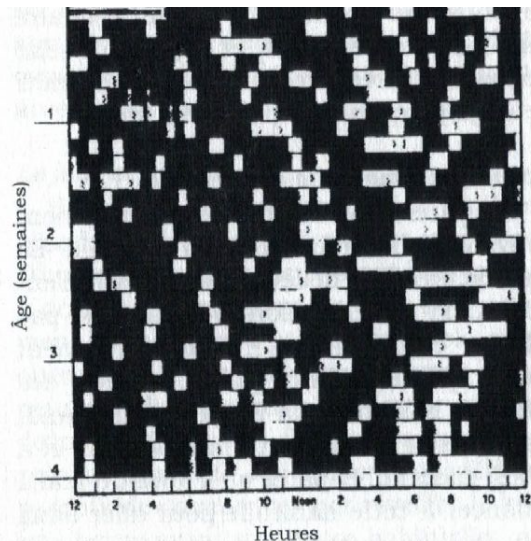
Zo val ik tot 6 weken in slaap.

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

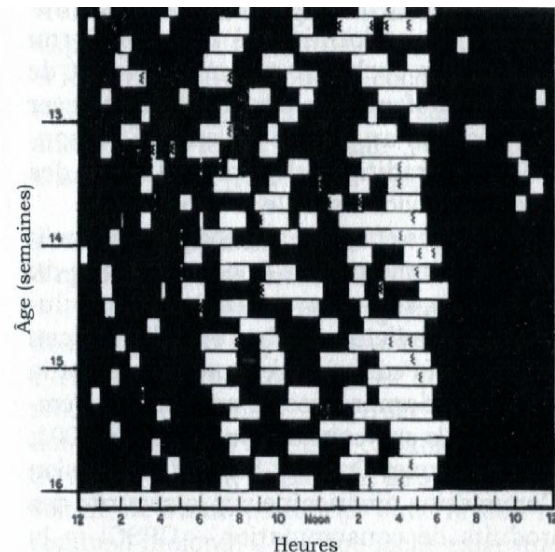

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Structureren van de slaap

Configuration typique des heures de veille (en blanc)
chez les bébés de la naissance à quatre semaines.
Reproduit avec l'aimable autorisation
du Dr Arthur H. Parmelee Jr.

Heures de veille (en blanc)
chez les bébés âgés de douze à seize semaines.
Reproduit avec l'aimable autorisation
du Dr Arthur H. Parmelee Jr.

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

De slaap van een baby: enkele richtlijnen

- **Op 1 maand**

1. dag-nachtafwisseling begint: langer wakker zijn overdag, korter wakker worden 's nachts
2. regelmaat in de maaltijden
3. een periode van rustig wakker zijn (spelletjes, contact)

Mogelijke duur van doorslapen

1 maand: 3-6 uur

4 maanden: 8-9 uur

Tussen 6 maanden en 1 jaar: 12 uur

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Een paar tips

- **< 1 maand**
 - Zich veilig voelen: honger - koude - verschoond - geen pijn
 - Moedergeur - wiegen - warmte
 - Respect voor het ritme
- **1-2 maanden**
 - De baby rustig benaderen, kalmeren
 - Laten huilen
 - Veranderingen vermijden
 - Verschil dag-nacht

Altijd aandacht hebben voor de inslaaperperiode

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Drie voorwaarden voor zelfstandig slapen bij jonge kinderen

- Mogelijkheid voor de baby om 3-4 uur te slapen zonder hongergevoel
- Voldoende rijpheid van het CZS om de perioden van nachtelijke slaap te verlengen en een zelfkalmerend patroon op te bouwen (ongeveer 4 maanden)
- De ouder moet echt willen dat het kind zichzelf leert te kalmeren

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Veiligheidstips

- Laat baby's op hun rug slapen, tenzij medisch advies anders aangeeft.
- Houd de kamertemperatuur tussen **18 en 20 °C**.
- Rook niet tijdens de zwangerschap of in de babykamer.
- **De matras is stevig en heeft geen kussen**

Veiligheidstips

- Het deken bedekt het hoofd van het kind niet en knelt niet.
- **Geef de voorkeur aan een slaapzak**
- Er is geen vrije ruimte tussen de matras en de bedrand.
- Het hoofdje kan niet tussen de spijlen geraken.
- Het kind slaapt niet met een ketting om de nek.

Veiligheidstips

- Er is geen plastic laken in de buurt van baby's gezicht.
- **Geen huisdieren in de slaapkamer**
- Dien geen kalmeringsmiddelen toe aan zuigelingen.
- **Lucht de kamer 2 x 15 min./dag.**
- **Gebruik geen insecticide- of parfumsprays.**

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Huiluurtje

Rond 3 tot 4 weken

Lange wakkere, vaak onrustige periode tussen 17 en 22 uur

HONGER?

Buikpijn?

Huiluurtje

Wat moet je doen?

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Wat moet je doen?

De enige oplossing is dat hij in slaap valt

Ingrijpen is niet altijd helpen

Blijf kalm en vermijd overprikkeling

*hoe meer je het kind probeert te kalmeren, hoe langer
het duurt*

De baby niet troosten, niet door elkaar schudden, er niet tegen praten, niet met hem wandelen, hem geen eten geven

Dit is allemaal spannend

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

Wat moet je doen?

De baby onbeweeglijk en in het donker laten
huilen op de buik van zijn moeder

Draag de baby als een kangoeroe, maar op een
rustige plek met weinig licht

Een ontspannend badje (strelen)

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Leer een van de basisprincipes van de opvoedkundige rol van ouders

Je kunt niet alles voor je kind doen

Er komt een tijd dat je als ouder alleen nog maar kunt zeggen

"Ik hou van je en ik vertrouw erop dat je hieruit geraakt."

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Brazeltons nalatenschap: een paar sleutelwoorden

(Dr. Joshua Sparrow; Brazelton conferentie Parijs mei 2017)

- De positie van het kind = topprioriteit in de samenleving
- Mens zijn betekent begrijpen wat de ander nodig heeft op het moment dat hij het nodig heeft.
- **Ouders worden is geen wetenschap, het is een oefening in aanpassing!**
- De echte kinderexpert is de ouder.
- De rol van de professional: zijn kennis ten dienste stellen van ontmoeting en zorg.

Respect — Innovatie — Engagement — Solidarité — Qualité

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Van het boek van de ouders naar het boek van het kind

Van droombaby naar echte baby

Tussen breuk en continuïteit

Over het einde van een verhaal:

“Ze trouwden en kregen een kind ...”

naar het begin van een ander verhaal:

“Er was eens een klein mensje ...”

**It takes a village
to raise a child.**

Afrikaans gezegde

- The Neonatal Behavioral Assessment Scale (NBSA); T. Berry Brazelton en J. Kevin Nugent
- ***Journal d'un bébé***; Daniel N. Stern
- ***Le sommeil, le rêve et l'enfant***; dr. Marie Thirion en dr. Marie-Josèphe Challamel; Edition Albin Michel, 2011
- ***Votre enfant et son sommeil***; dr. T. Berry Brazelton, dr. Joshua D. Sparrow; Edition Fayard
- ***Le sommeil et ses troubles***; uiteenzetting door dr. E. Rebuffat; Vésale, oktober 2019
- Illustraties afkomstig van de presentatie van Patricia Vanderschueren "***La naissance et puis...***"
- Gratier Maya: ***La voix maternelle*** (uiteenzetting op 11 mei 2017 tijdens het Brazelton-congres, Parijs)

Neonatal Behavioral Assessment Scale (tweede uitgave, 1995), Mac Keith Press, Cambridge. Franse vertaling: Echelle de Brazelton – évaluation du comportement néonatal. Médecine & Hygiène, 2001.

La naissance d'une famille ou comment se tissent les liens (1983), Seuil.

Trois bébés dans leur famille : Laura, Louis et Daniel. Les différences de développement (1985), Stock.

L'âge des premiers pas : une déclaration d'indépendance (1985), Payot.

Ecoutez votre enfant : comprendre les problèmes normaux de la croissance (1985), Payot.

L'enfant et son médecin (1986), Payot. **A ce soir : concilier travail et vie de famille** (1987), Stock.

T. B. Brazelton vous parle de vos enfants (1988), Stock.

Familles en crises (1989), Payot.

Les premiers liens (1991), Stock.

Points forts : les moments essentiels du développement de votre enfant de 0 à 3 ans (1993), Stock.

Allons chez le docteur (1997), Odile Jacob.

Ce dont les enfants ont besoin : leurs sept besoins incontournables pour grandir, apprendre et s'épanouir (2001), in samenwerking met S.I. Greenspan, Stock.

Points forts II : le développement émotionnel et comportemental de votre enfant, 3 à 6 ans (2002), in samenwerking met J. Sparrow, Stock.

Apaiser son enfant (2004), in samenwerking met J. Sparrow, Fayard.

Votre enfant et son sommeil (2004), in samenwerking met J. Sparrow, Fayard.

Votre enfant et la discipline (2004), in samenwerking met J. Sparrow, Fayard.

CHU Saint-Pierre
UMC Sint-Pieter

Links Brazelton

www.touchpoints.org (theorie van de 'touchpoints', de sterke punten, in het Engels)

www.brazelton.org (Brazelton Foundation, in het Engels)

www.brazelton-institute.com (Brazelton Institute, in het Engels)

www.brazelton.co.uk (Brazelton Centre in Engeland, in het Engels)